

UNANG MARKAHAN

Maikling Kwento: “Ang Bayang Walang Sayang”

Sa isang malayong bayan na tinatawag na San Kaunlaran, tahimik at masagana ang pamumuhay ng mga tao. Hindi man ito kasing-urban ng mga lungsod, kilala ang bayan dahil sa kanilang masipag na mamamayan at maayos na pamamahala. Dito naninirahan si Maya, isang dalagang nagtapos ng kursong Ekonomiks at nagbalik sa kanilang lugar upang makatulong sa kaunlaran ng komunidad.

Bahagi 1: Kahulugan at Kahalagahan ng Ekonomiks

Pagkarating ni Maya mula sa Maynila, agad siyang tinanong ng kanilang punong barangay kung anong naituturo ng kanyang pinag-aralan sa kanilang lugar.

“Ang ekonomiks po ay ang pag-aaral kung paano natin ginagamit ang ating limitadong yaman upang matugunan ang walang katapusang pangangailangan ng tao,” sagot ni Maya. “Napakahalaga po nito lalo na sa pagpapalano ng proyekto, negosyo, at pagresolba sa mga suliraning pangkabuhayan.”

Dahil dito, inimbitahan siya sa pulong ng barangay upang ipaliwanag kung paano nila magagamit ang prinsipyo ng ekonomiks upang mapabuti ang kabuhayan ng mga residente.

Bahagi 2: Kakapusan at Kakulangan

Habang nililibot niya ang palengke, napansin ni Maya na kakaunti lamang ang suplay ng bigas at gulay sa mga tindahan. Nagtanong siya at nalaman na nasira ang mga pananim ng ilang magsasaka dahil sa bagyong dumaan. Dahil dito, tumaas ang presyo ng mga produkto.

“Ito ang tinatawag nating kakapusan,” paliwanag niya sa mga residente. “Natural itong suliranin kapag limitado ang yaman—kulang ang supply ng pagkain. Samantalang ang kakulangan ay resulta ng hindi maayos na pamamahala, gaya ng pagkaantala sa pagbili ng butil o hindi pagsasaayos ng transportasyon.”

Bahagi 3: Pangangailangan at Kagustuhan

Isang araw, lumapit ang isang binatilyo, si Jomar, kay Maya at humingi ng payo. “Ate Maya, may kaunting ipon ako. Gusto ko sanang bumili ng bagong cellphone, pero kailangan ko rin ng bagong sapatos para sa klase.”

Ngumiti si Maya. “Pumili ka batay sa iyong tunay na pangangailangan. Kung ang sapatos ay mahalaga sa iyong pag-aaral, iyon ang mas dapat unahin kaysa sa cellphone na ginagamit mo lang sa paglalaro.”

Napaisip si Jomar. Napagtanto niyang ang pangangailangan ay mga bagay na mahalaga para mabuhay at makapag-aral, samantalang ang kagustuhan ay maaaring maghintay.

Bahagi 4: Alokasyon at Sistemang Pang-ekonomiya

Dahil sa kakapusan ng pagkain, nagpasya ang barangay council na gumawa ng food-sharing program. Pinangunahan ito ni Maya gamit ang natutunan niya sa ekonomiks. “Kailangan nating gumawa ng maayos na alokasyon,” sabi niya.

Hinati ang pagkain batay sa laki ng pamilya, bilang ng bata at matatanda, at espesyal na pangangailangan. “Sa ating sistemang pang-ekonomiya, tayo ay nagtutulungan bilang komunidad. Ito ay isang kooperatibong sistema, kung saan ang bawat isa ay may ambag at nakikinabang din.”

Dahil dito, walang nagutom sa buong linggo habang hinihintay ang muling ani ng mga magsasaka.

Bahagi 5: Kahalagahan ng Pagkonsumo at Produksiyon

Dahil sa maayos na distribusyon, muling lumakas ang tiwala ng mga mamamayan sa kanilang kabuhayan. Ang mga magsasaka, sa tulong ni Maya at ng lokal na pamahalaan, ay tinuruan kung paano pataasin ang produksiyon sa pamamagitan ng makabagong teknolohiya.

Habang dumarami ang ani, dumami rin ang bumibili ng produkto. “Ang produksyon at pagkonsumo ay magkaugnay,” sabi ni Maya. “Kapag tumaas ang pagkonsumo, kailangang tumugon ang produksyon upang hindi magkulang ang suplay. At kapag maganda ang produkto, tumataas din ang kita ng magsasaka.”

Ang mga produkto ng San Kaunlaran ay unti-unting sumikat sa mga karatig-bayan, at sa kalaunan, naging pangunahing supplier ng bigas at gulay sa rehiyon.

Wakas: Isang Bayan, Isang Aral

Sa tulong ng kaalaman sa ekonomiks, naging mas matalino ang pamamahala sa San Kaunlaran. Natutunan ng mga tao ang halaga ng wastong pagdedesisyon, pagkilala sa pangangailangan at kagustuhan, paggamit ng limitadong yaman, at pagkakaisa sa gitna ng krisis.

Tunay ngang ang ekonomiks ay hindi lamang asignatura sa paaralan, kundi gabay sa pang-araw-araw na buhay.